

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

เรื่อง มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาพนักงานซ่อมสีสิ่งทอ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาพนักงานซ่อมสีสิ่งทอ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาพนักงานซ่อมสีสิ่งทอ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการซ่อมสีสิ่งทอ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้เครื่องมือ การคำนวณ วางแผน จัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ควบคุมการผลิต ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงาน ให้ได้ตามแผน วิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ประเมินผลการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ รวมทั้งมีความรู้เบื้องต้นเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๒ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาพนักงานซ่อมสีสิ่งทอ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ

๒.๑ ระดับ ๑ หมายถึง ผู้ที่มีฝีมือและความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานที่ต้องมีหัวหน้างาน ช่วยให้คำแนะนำ หรือช่วยตัดสินใจในเรื่องสำคัญเมื่อจำเป็น และเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในการทำงาน รู้จักชนิดเส้นใย รู้จักชนิดสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม สามารถใช้ เครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการย้อม และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเตรียมวัสดุสำหรับการย้อมสีสิ่งทอ สามารถชั่ง ตวง วัด สารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม และวัสดุสิ่งทอ และมีความสามารถย้อมตามคำสั่งและรูปแบบที่กำหนดให้

๒.๒ ระดับ ๒ หมายถึง ผู้ที่มีฝีมือระดับกลาง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ได้ดี และประสบการณ์การทำงานสามารถให้คำแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาได้ คุณภาพงานสูง และเป็นบุคคลที่มีความรู้ในการคำนวณสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม วัสดุสิ่งทอ ปริมาณน้ำ และรู้วิธีการตกแต่งสำเร็จสิ่งทอเบื้องต้น สามารถจัดลำดับ ขั้นตอนการปฏิบัติงานและแก้ไข การย้อม การสั่งงาน และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานให้ได้ตามแผน

๒.๓ ระดับ ๓ หมายถึง ผู้ที่มีฝีมือระดับสูง สามารถวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา การตัดสินใจ รู้ขั้นตอนกระบวนการของงานเป็นอย่างดีสามารถช่วยแนะนำงานฝีมือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี สามารถใช้หนังสือคู่มือ นำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ได้โดยเฉพาะการตัดสินใจ

และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม และเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ การวางแผนในการวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ควบคุมการผลิต คำนวณค่าใช้จ่าย และต้นทุนการผลิตเบื้องต้น การเพิ่มผลผลิต ให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีความรู้เรื่อง กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๓ ข้อกำหนดทางวิชาการที่ใช้เป็นเกณฑ์วัดระดับความรู้ ความสามารถและทัศนคติ ในการทำงานของผู้ประกอบอาชีพในสาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาพนักงานย้อมสีสิ่งทอ ให้เป็น ดังนี้

๓.๑ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ ๑ ได้แก่

๓.๑.๑ ความรู้ ความเข้าใจ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

๓.๑.๑.๑ ความปลอดภัยในการทำงานด้านสถานที่ และด้านบุคคล

(๑) การใช้ และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

ความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

(๒) กฎและระเบียบความปลอดภัยของสถานที่ปฏิบัติงาน

(๓) สัญลักษณ์เกี่ยวกับอันตรายและความปลอดภัย

(๔) การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๓.๑.๑.๒ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัสดุสิ่งทอ

(๑) รู้จักชนิดเส้นใย

(๒) รู้จักชนิดสารเคมี ได้แก่ กรด ต่าง เกลือ และอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้อง

(๓) รู้จักสารช่วยและสีย้อม

๓.๑.๑.๓ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้

ในการย้อม

(๑) การชั่ง ตวง วัด สารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม

และวัสดุสิ่งทอ

(๒) การวัดอุณหภูมิด้วยเทอร์โมมิเตอร์

(๓) การวัดค่าความเป็นกรดเป็นด่างด้วยอุปกรณ์มาตรฐาน

(๔) การวัดปริมาตรด้วยอุปกรณ์มาตรฐาน

(๕) การวัดความยาวด้วยตลับเมตร และไม้เมตร

๓.๑.๑.๔ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเตรียมวัสดุสิ่งทอ

(๑) การเตรียมวัสดุสิ่งทอ

(๒) การเผาขน

(๓) การลอกแป้ง

(๔) การทำความสะอาด

(๕) การฟอกขาว

(๖) การชุบมัน

(๗) การเช็ดตัวของผ้าด้วยความร้อน

๓.๑.๑.๕ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการย้อมวัสดุสิ่งทอ

(๑) ทฤษฎีการย้อมวัสดุสิ่งทอ

(๒) ประเภทเครื่องย้อม เครื่องซักล้าง เครื่องสลัดน้ำ

เครื่องทำให้แห้งในโรงงานย้อมสีสิ่งทอ

(๓) วิธีการละลายสารเคมี สารช่วยย้อม และสีย้อม

ด้วยอุปกรณ์ที่เหมาะสม

(๔) วิธีการ เติมสารเคมี สารช่วยย้อม และสีย้อมในการย้อม

(๕) วิธีการตัดตัวอย่างวัสดุที่ย้อมนำเสนอผู้รับผิดชอบไป

เปรียบเทียบสีกับตัวอย่าง

(๖) วิธีการหลังการย้อม ได้แก่ การซักล้าง ใส่สารตกแต่ง

(๗) วิธีการการสลัดน้ำ และการทำแห้ง

๓.๑.๑.๖ การลงบันทึกการปฏิบัติงาน

(๑) รูปแบบการลงบันทึก

(๒) วิธีการลงบันทึก

๓.๑.๒ ความสามารถ ประกอบด้วย ขอบเขตความสามารถในการปฏิบัติงาน

ดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑ ความปลอดภัยในการทำงานด้านสถานที่ และด้านบุคคล

(๑) ใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ได้ถูกต้อง

และเหมาะสม

- (๒) ใช้และเก็บรักษา วัสดุ สารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม
อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องและเหมาะสม
- (๓) บอกลักษณะเกี่ยวกับอันตรายและความปลอดภัย
ได้ถูกต้อง
- (๔) ขั้นตอนการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- ๓.๑.๒.๒ สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการย้อม
- (๑) ชั่ง ตวง วัด สารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม และวัสดุสิ่งทอ
ได้ถูกต้อง
- (๒) วัดอุณหภูมิด้วยเทอร์โมมิเตอร์ได้ถูกต้อง
- (๓) วัดค่าความเป็นกรดเป็นด่างด้วยอุปกรณ์มาตรฐาน
ได้ถูกต้อง
- (๔) วัดปริมาตรด้วยอุปกรณ์มาตรฐาน
- (๕) วัดความยาวด้วยตลับเมตร หรือไม้เมตร
- ๓.๑.๒.๓ การย้อมวัสดุสิ่งทอ
- (๑) ขั้นตอนการละลายสารเคมี สารช่วยย้อม และสีย้อม
ด้วยอุปกรณ์ที่เหมาะสม
- (๒) ขั้นตอนการเติมสารเคมี สารช่วยย้อม และสีย้อม
ในการย้อม
- (๓) ขั้นตอนการตัดตัวอย่างวัสดุที่ย้อมนำเสนอผู้ที่รับผิดชอบ
ไปเปรียบเทียบสีกับตัวอย่าง
- (๔) ขั้นตอนหลังการย้อม ได้แก่ การซักล้าง ใส่สารตกแต่ง
- (๕) ขั้นตอนการสลัดน้ำ และการทำแห้ง
- ๓.๑.๒.๔ ลงบันทึกการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามแบบที่กำหนด
- ๓.๑.๓ ทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน การตรงต่อเวลา การรักษาวินัย
มีความซื่อสัตย์ ประหยัด คำนึงถึงความสะอาดและสิ่งแวดล้อม
- ๓.๒ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ ๒ ได้แก่
- ๓.๒.๑ ความรู้ ความเข้าใจ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้
- ๓.๒.๑.๑ การควบคุมการปฏิบัติงานให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ตรวจสอบระบบไอน้ำ ระบบลม ระบบน้ำ ระบบไฟ

(๒) ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องในการทำงาน

(๓) ควบคุมการทำงานของเครื่อง

(๔) แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการซ่อม

(๕) ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม ๕ ส

๓.๒.๑.๒ การบริหารจัดการ

(๑) การเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้า

(๒) วิธีการส่งงานการมอบหมายงาน และการรายงานผล

(๓) ความสามารถของเครื่องซ่อม

(๔) ขั้นตอนการปฏิบัติงานซ่อมและการควบคุม

(๕) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานให้ได้ตามแผน

(๖) เปรียบเทียบความถูกต้องของสิ่งส่งทอดตามตัวอย่างที่กำหนด

๓.๒.๑.๓ การคำนวณสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม วัสดุสิ่งทอ และน้ำ

(๑) วิธีการคำนวณสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม และน้ำ

(๒) การควบคุมอัตราส่วนระหว่างปริมาณน้ำ และวัสดุสิ่งทอ

ได้ถูกต้อง

๓.๒.๑.๔ การตกแต่งสำเร็จสิ่งทอเบื้องต้น

(๑) การตกแต่งประเภทเชิงเคมี

(๒) การตกแต่งประเภทเชิงกล

(๓) การทำแห้ง

๓.๒.๒ ความสามารถ ประกอบด้วย ขอบเขตความสามารถในการปฏิบัติงาน

ดังต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑ สามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

(๑) ตรวจสอบระบบไอน้ำ ระบบลม ระบบน้ำ ระบบไฟ

(๒) ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องในการทำงาน

(๓) ควบคุมการทำงานของเครื่อง

(๔) แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการซ่อม

และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒.๒ สามารถบริหารจัดการ

- (๑) ส่งงาน มอบหมายงาน และรายงานผล
- (๒) ขั้นตอนการปฏิบัติงานย่อมและการควบคุม
- (๓) ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานให้ได้ตามแผน
- (๔) เปรียบเทียบความถูกต้องของสิ่งส่งมอบตามตัวอย่างที่กำหนด

๓.๒.๒.๓ สามารถคำนวณสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม วัสดุสิ่งทอ และน้ำ

- (๑) คำนวณสารเคมี สารช่วยย้อมสีย้อม และน้ำ
- (๒) ควบคุมอัตราส่วนระหว่างปริมาณน้ำ และวัสดุสิ่งทอ

ได้ถูกต้อง

๓.๒.๓ ทักษะคติ ประกอบด้วย แนวความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาความรู้ วิเคราะห์งาน สามารถตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน และให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๓.๓ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ ๓ ได้แก่

๓.๓.๑ ความรู้ ความเข้าใจ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

๓.๓.๑.๑ การวางแผนการผลิต

- (๑) รายละเอียดขั้นตอน และระยะเวลา กำลังคนในการทำงาน
- (๒) จัดลำดับขั้นตอนการทำงานให้เหมาะสมกับการผลิต
- (๓) การวางแผนการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิต
- (๔) หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต
- (๕) ความสามารถและกำลังการผลิตของเครื่องจักร

๓.๓.๑.๒ การควบคุมคุณภาพการผลิต

- (๑) วางมาตรการควบคุมคุณภาพการผลิตทุกระบวนการ
- (๒) ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลให้เป็นไปตาม

มาตรฐานที่ต้องการ

- (๓) วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน

ที่กำหนด

- (๔) ควบคุมคุณภาพการผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- (๕) การเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต
- (ก) การพัฒนาบุคลากร

- (ข) การบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- (ค) การเลือกเครื่องย้อมให้เหมาะสมกับการผลิต
- ๓.๓.๑.๓ กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและอาชีวอนามัย
สิ่งแวดล้อม
- (๑) กฎหมายเกี่ยวกับน้ำ อากาศ
- (๒) กฎหมายแรงงาน
- (๓) ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัย
- ๓.๓.๑.๔ ประเมินผล และติดตามการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ให้มีประสิทธิภาพ
- (๑) วางมาตรการติดตามผลการปฏิบัติ โดยการสอบถาม
และตรวจรายงานผลอย่างสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่กำหนด
- (๒) ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- (๓) วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- ๓.๓.๒ ความสามารถ ประกอบด้วย ขอบเขตความสามารถในการปฏิบัติงาน
ดังต่อไปนี้
- ๓.๓.๒.๑ การวางแผนการผลิต
- (๑) รายละเอียดขั้นตอน และระยะเวลา กำลังคนในการทำงาน
- (๒) จัดลำดับขั้นตอนการทำงานให้เหมาะสมกับการผลิต
- (๓) วางแผนการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิต
- (๔) คำนวณค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต
- (๕) ความสามารถและกำลังการผลิตของเครื่องจักร
- ๓.๓.๒.๒ การควบคุมคุณภาพการผลิต
- (๑) ควบคุมคุณภาพการผลิตทุกระบวนการ
- (๒) ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ที่ต้องการ
- (๓) วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน
ที่กำหนด

๓.๓.๒.๓ เพิ่มผลผลิตและปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต

(๑) พัฒนาบุคลากร

(๒) บริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

(๓) เลือกเครื่องย้อมให้เหมาะสมกับการผลิต

๓.๓.๒.๔ ประเมินผล และติดตามการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ให้มีประสิทธิภาพ

(๑) วัดผลผลิตด้านคุณภาพ

(๒) วัดผลผลิตด้านประสิทธิภาพ

(๓) วิเคราะห์และสรุปผลที่ได้เพื่อการพัฒนากระบวนการผลิต

๓.๓.๓ ทักษะคนดี ประกอบด้วย แนวความคิดในการวิเคราะห์การวางแผน

และการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

นคร ศิลปอาชา

ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน